

KOMMENTTIPUHEENVUORO VALTUUSTOALOITTEEN VASTINEESEEN 11/2016

Marja Berg

Kaupunginvaltuutettu, Vihreä valtuustoryhmä

Kiitän Unto Juutista ja koko vetovoimaisuuden palvelualueita annetusta vastineesta. Olen myös iloinen palvelualueen uudesta nimestä. Kuten vastineessa todetaan, niin yritys- ja työllistämispalveluissa yhden luukun palveluperiaate on huomioitu, toimenpiteitä on tehty ja uusia suunnitellaan. Muun muassa Kuopio Innovation sulautetaan kaupungin yrityspalveluihin.

Tässä vaiheessa voin hieman pohdiskella Kuopion kaupungin roolia yritysten ja kuntalaisten tukena ja muut kaupungin kehittämiseen liittyvää asiaa.

Organisaatiomuutos on vain yksi osa kokonaisuutta, se on keino päästä haluttuun tavoitteeseen. Tavoitteiden ja keinojen lisäksi yhtä olennaista ovat mittarit ja seuranta. Tarvittaessa tehdään uusi arvio ja toimenpiteet myöskin, jos mittaristojen ja seurannan perusteella ei ole päästy haluttuun tavoitteeseen.

Tavoiteasettelussa tärkeää ensin tietää, mikä on nykyinen toimintaympäristö ja suhde muihin kaupunkeihin ja alueisiin, mutta erityisen tärkeitä ovat myös tulevaisuuden näköala ja megatrendit maailmassa, johon myös me itse kuulumme. Kuopio torihan on mualiman napa eli tuijottakaamme omaan napaamme hetkinen, täälläkin on mahdollisuudet ihan kaikkeen siihen, mitä tavoittelemme.

Mitä tavoitteita Kuopion kaupungilla on – rimaa ei saa laittaa liian alas eikä pidä tyytyä siihen, että hyvien toiveiden virta johtaisi haluttuun lopputulokseen. Savilahti - projekti on suunnitteilla ja erityisen hyvä tavoite, mutta alueen toimitilojen käyttöaste ei ole tälläkään hetkellä 100 %, joten kaikkemme on tehtävä sen eteen, että saadaan myös lihaa luitten päälle eli kasvavalle yritysalueelle saadaan myös toimivia ja kannattavia yrityksiä.

Kannatan lämpimästi Kauppakamarin toimitusjohtajan Silja Huhtiniemi ehdotusta Savilahden aktiivisesta kehittämistä terveysalan ja terveysteknologian yritysten keskittymäksi. Savilahden alueella on jo merkittävää terveysalan ja terveysteknologian alan yritystoimintaa ja voimme ottaa tavoitteeksemme lisätä yrityksiä alueelle sekä Savilahden koulutus- ja tutkimusympäristön uusien innovaatioiden ja uusien yritysten kautta, mutta myös työskentelemällä sen hyväksi, että Kuopion Savilahti on koko valtakunnan tai Euroopan sekä mualiman mittakaavassa houkutteleva ympäristö kyseisille uusille ja jo toimivillekin yrityksille.

Tässä onkin yksi keino päästä Kauppakamarin ja Kuopion Yrittäjien asettamaan tavoitteeseen Kuopion roimasta asukasluvun kasvusta, mutta tavoitteen toteutumiseen päästäksemme tarvitaan kaupungin lisäksi muitakin toimijoita sekä uusiakin keinoja. Kuopion kauppakamari on esittänyt ajatuksen uudesta rahoitusinstrumentista tukemaan uusia innovaatioita, tuotteita ja palveluita kehittäviä yrityksiä eli tarvitaan riskirahoittajia. Yritystoiminnan rahoittaminen ei ole kaupungin tehtävä, mutta kaupunki voinee toimia siihen suuntaan, että tällainen rahoituselementti löytyisi.

Organisaatioissa, myös kuntaorganisaatiossa työskentelevät ihmiset omine vahvuuksineen, heikkouksineen ja asenteineen. Nykyisillä virkamiehillä on pitkä kokemus yrityspalveluissa toimimisesta. Tulevissa yrityspalveluiden henkilövalinnoilla voidaan kuitenkin lisätä näkemystä ja tuoda uutta kokemusta myös

kaupungin sisälle. Yrittäjää ymmärtää hyvin toinen yrittäjä, joten tulevaisuudessa henkilövalinnoissa voitaneen painottaa myös yrittäjäkokemusta.

Työllistämispalveluiden liittäminen osaksi yrityspalveluita on hyvä asia. Kohtaanto-ongelman poistaminen vaatii uusia työkaluja ja esimerkiksi digitaalisten palveluiden lisäämistä, jotta työnhakija ja työntekijää tarvitseva yritys löytäisivät toisensa.

Pitkäaikaistyöttömien omia valmiuksien parantaminen on olennaista yksilöiden työllistymismahdollisuuksien lisäämiseksi. Yksilöllinen työhistorian ja vahvuuksien kartoitus ja työllistymisen voimistaminen lisäämällä vahvuuksia antaa paremmat edellytykset työllistyä. Työllistämispalveluita voidaan ostaa yrityksiltä, mutta kaupunki voi käyttää myös omaa palveluverkostoaan kuten kansalaisopistoa työttömien kouluttamiseen esimerkiksi digitaalisissa, joiden heikkous voi olla este työllistymiselle. Kynnystä työttömien hankkiutumiselle tällaiseen koulutukseen pitää madaltaa olennaisesti.

Kaikessa asiakaspalveluissa muutoinkin, digitaalisuuden lisääminen, chat-palvelun sekä some-kanavien käyttö ja verkostoitumisen lisääminen ovat nykyaikaisia keinoja palvelun tuomiseksi tarvitsijoille eli tässä tapauksessa yrityksille helposti saavutettavaksi ja näkyväksi.

Oman toiminnan laadun arviointi on tärkeää ja siihen on kaupungilla jo olemassa olevia työkaluja. Mittarit ovat tärkeitä, koska niillä jopa ohjataan toimintaa haluttuun suuntaan. Tärkeimmät mittarit yrityspalveluiden laadulle pitäisi kuitenkin olla alueen yritysten määrän kasvu, yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden kasvu sekä työllisten määrän kohoaminen. Palveluiden käyttäjistä kerättävä tieto on myös olennaista kaupungin oman toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa. Tuloksellisuuden parantamisessa henkilöstön, etenkin johdon, kannustimien käyttöä voitaneen harkita, mutta tämä vaatii vastapainoksi sen, että tuloksettomasta työstä ei pitäisi palkita pysyvällä virka- tai työsuhteella.

Tavoitteenamme on tehdä Kuopioon erityisen hyvät yrittämisen olosuhteet. Olosuhteet pitää olla hyvät sekä pienillä että suurilla yrityksillä. Suurten yritysten etulyöntiasema on kiistaton, koska esimerkiksi FinnPulpin työllistämisaikutus on selvä ja helposti osoitettavissa laskelmin ja kerrannaisvaikutusten olemassaoloa muuhun yritystoimintaan ei kukaan voi kiistää. Jo alueen ja tehtaan rakentaminen tuo työtä, samoin tuotanto. PK – yritysten kannattavuuskin nousee, jos niiden toiminta lisääntyy alihankinnan myötä.

Negatiivisiakin vaikutuksia on. Suuri uusi toimija kilpailulla sektorilla ei voi olla vaikuttamatta aiemmin alueella toimineiden yritysten kannattavuuteen kuten kaupan alalla on käynyt.

Kaupunki ei vaikuta yritystoimintaan vain yrityspalveluiden kautta. Maankäyttö ja kaavoitus ovat kunnan tärkeimpiä tehtäviä ja monopoli. Kaavoituksella voidaan joko edistää tai myös hankaloittaa yritystoiminnan kehittämistä ja heikentää liiketaloudellista kannattavuutta. Valtuustoaloitteella toivonkin eritoten saavani läpi asennemuutosta läpi koko kaupunki- ja konsernirakenteen asennemuutosta yrittämisen edistämiseksi.

Kaupungilla on suuri vaikutus paikallisten yritysten kannattavuuteen, jos kaupungin, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen hankinnoissa ostoja ja hankintoja pystytään suuntaamaan oman alueen yrityksiin. Suoraanhan ei voida paikallisuutta hankintakriteeriksi asettaa, mutta kriteeristöä voi miettiä ja muokata siltä kannalta, että miten paikallinen yritys voisi pärjätä paremmin. Kerrannaisvaikutusta esimerkiksi verotuksen kautta paikallisen yrityksen toimintamahdollisuuksien parantamisella on. Markkinoilla toimiminen ei taas ole kunnan eikä kunnan liikelaitoksen tehtävä.

Organisaatiouudistus Kuopion yrityspalveluissa on siis yksi keino päästä asetettuihin tavoitteisiin, mutta muita keinoja on mietittävä yhdessä kaikkien yritysten kasvun ja menestymisen eteen töitä tekevien toimijoiden kanssa ja yhteistyötä on tiivistettävä ja syvennettävä. Yritysten, kaupungin ja kaikkien toimijoiden välisellä yhteistyöllä ja uusilla ratkaisumalleilla hakien sekä nykyaikaisia työvälineitä ja käytäntöjä käyttäen voimme edetä tavoitteisiin.

Sote- uudostuksen kylkiäisinä olemme päätyvässä julkisessa hallinnossa uuden hallintoportaan luomiseen eli maakuntahallinto tulee kunnan ja valtion väliin. Maakuntaan siirretään soten järjestämistehtävän lisäksi osa kunnan tehtävistä ja myös nykyisten ely-keskusten ja aluehallintoviraston tehtävät. Tässä vaiheessa voitaisiin myös pohdiskella, että onko yrityspalveluissa kaupunkitasoinen organisaatiomalli riittävä vai antaisiko maakuntatasoinen organisaatio enemmän pontta toimintaan ja toisiko isompi yksikkö enemmän vaikutusvaltaa esimerkiksi alueen liikennehankkeisiin.